

**СУМСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ЮРИДИЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ
ЛІГА СТУДЕНТІВ АСОЦІАЦІЇ ПРАВНИКІВ УКРАЇНИ**

**ПРАВОВІ ЗАСАДИ ФУНКЦІОНУВАННЯ ПУБЛІЧНОЇ ВЛАДИ
ЩОДО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ
ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОГО РОЗВИТКУ ТА БЕЗПЕКИ СУСПІЛЬСТВА**

МАТЕРІАЛИ
Міжнародної науково-практичної конференції
(Суми, 19-20 травня 2016 року)

Суми
Сумський державний університет
2016

4. European Commission, "The EU Explained: Environment", Luxembourg: Publications Office of the European Union, 2014.
5. Mariano J.B. and La Rovele E.L., "Environmental Impacts of the Oil Industry", UNESCO-EOLSS Sample Chapters, 2000, <http://www.eolss.net/sample-chapters/c08/e6-185-18.pdf>
6. Michaelides E.E., "Environmental and Ecological Effects of Energy Production and Consumption", Chapter 2, Alternative Energy Sources, Springer, 2012.
7. Mir-Babayev M.F., "Oil Exploration's Impact on Ecology of the Caspian Sea", Proceedings of the International Scientific-Technical Conference, Baku, 3-6 of November, 2003, pp.91-93.
8. Mir-Babayev M.F., "Ecological Problems of Oil-Gas Production on the Caspian Sea", Abstracts of the 1st International Symposium on Eurasia Energy Issues, 28-30 of May 2015, Turkey-Izmir, p.100.
9. Mir-Babayev M.F., "Neftyanoe Zagryaznenie i Bezopastnost Jiznedeyatelnosti Obshestva", Azerbajjanskoe Neftyanoe Hozyaystvo, No 3, 2015, Baku, pp. 51-54.
10. Mir-Babayev M.F., "Environmental and Energy Issues of Oil-Gas Production on the Caspian Sea", Azerbajjanskoe Neftyanoe Hozyaystvo, No 4, 2015, Baku.
11. Schmitt S. and Schulze K., "Choosing Environmental Policy Instruments: An Assessment of the 'Environmental Dimension' of EU Energy Policy, European Integration Online Papers, Special Mini-Issue 1, Vol. 15, 2011, <http://eiop.or.at/eiop/texte/2011-009a.htm>
12. Sun X.M., Wang J. and Lu X.Q., "Dynamic Relationships Among Economic Growth, Fossil Energy, and Clean Energy Consumption in China", Energy and Environment, London, 2015, pp.259-264. (alintı 259).
13. United Nations Environment Programme, "Assessing the Environmental Impacts of Consumption and Production, Priority Products and Materials", International Panel for Sustainable Resource Management, 2010.
14. Yuyong D., Minghua D. and Zhongmin L., "The Overview of Energy-Economics-Environment (3E) Model", Gansu Social Sciences, No 3, 2006, pp. 209 - 212.

ЗЛОЧИННИ У СФЕРІ ЗЕМЕЛЬНИХ ПРАВОВІДНОСИН

Бондарчук Н. В.

к.ю.н., доцент, доцент кафедри правознавства

Житомирського національного агроекологічного університету

Зважаючи на цінність землі, вона дедалі частіше стає об'єктом злочинних зазіхань. Злочинці, користуючись своїм службовим становищем, знаходять все нові прогалини в законодавстві України і здійснюють незаконні операції з землею. Злочинці мають високий рівень підготовки, володіють відповідними навиками, які надають їм можливість ефективно приховувати злочинні схеми. Тому, на нашу думку, виявлення і дослідження основних правових і організаційних проблем розслідування злочинів у сфері земельних правовідносин дозволить ефективніше протидіяти злочинцям.

Дане питання неодноразово досліджувалось вченими-юристами і практиками, серед них: О. Ю. Татаров, О. С. Тарасенко, О. Я. Дякін, Л. В. Мілімко, А. В. Настенко, І. С. Тальянчук, В. Л. Гребельський, М. Л. Никифорчук, А. Д. Луговик, Р. С. Белкін.

Злочини у сфері використання та охорони земель України можна класифікувати на дві групи: 1) злочини, об'єктом яких є земля як природний об'єкт; 2) злочини, об'єктом яких виступають права на землі. До першої групи можна віднести забруднення або псування земель (ст. 239 ККУ), безгосподарське використання земель (ст. 254 ККУ). До другої групи злочинів відноситься незаконне заволодіння ґрунтовим покривом (поверхневим шаром) земель (ст. 239-¹) та незаконне заволодіння землями водного фонду в особливо великих розмірах (239-²).

Відповідно до звіту про результати роботи Державної інспекції сільського господарства України у 2015 році Держсільгоспінспекцією України проведено 1482 перевірки дотримання вимог земельного законодавства, за результатами яких виявлено 775 порушень та видано 648 приписів з метою усунення виявлених порушень. До органів прокуратури, органів досудового розслідування направлено 374 матеріали справ щодо порушення вимог земельного законодавства, в яких вбачаються ознаки злочину, несплати втрат сільськогосподарського та лісгосподарського виробництва, стягнення в судовому порядку шкоди, заподіяної державі внаслідок самовільного зайняття земельних ділянок, використання земельних ділянок не за цільовим призначенням, зняття ґрунтового покриву (родючого шару ґрунту) без спеціального дозволу [1].

Досліджуючи дані Єдиного державного реєстру судових рішень, було встановлено, що за 2013 році було винесено 7 обвинувальних вироків. Покарання призначалися у вигляді штрафів в розмірі від 850 до 3400 грн. Заслугує на увагу той факт, що одна особа була позбавлена волі з випробувальним терміном на один рік за незаконне заволодіння ґрунтовим покривом і одна службова особа позбавлена права обіймати службові посади терміном на два роки. Виправдовувальних вироків не виносилося.

У 2014 році було винесено 13 обвинувальних вироків за земельні злочини. Покарання передбачали стягнення штрафу з особи правопорушника, в більшості кримінальних проваджень особи визнають винну і укладають угоду зі стороною обвинувачення. Заслугує уваги і той факт, що найбільш суворі покарання припадають на злочини, пов'язані з незаконним заволодінням ґрунтового покриву, середня сума штрафу складає 8000 грн., також прослідковується вектор посилення кримінальної відповідальності за вчинення даного злочину, а саме одна особа була засуджена до фактичного позбавлення волі терміном на один рік. В 2014 році було прийнято 2 виправдовувальні вирок.

Дані за 2015 рік свідчить про те, що в даному році було винесено лише 4 обвинувальних вироків за земельні злочини. Слід зазначити, що покарання в даних вироках призначено у вигляді штрафів від 1700 до 3400 грн. Виправдовувальні вироків не виносились. На фоні соціально-реформаційних подій в суспільстві ми прослідковуємо викривлення бачення земельних злочинів суддями загальної юрисдикції, як суспільно небезпечних злочинів і віднесення їх до категорії кримінальних проступків, про що свідчить виключний характер майнових санкцій щодо правопорушників [2].

На наше переконання, таке завершення кримінальних проваджень у сфері земельних злочинів не виконує ні превентивних, ні охоронних, ні відновлюваних функцій у сфері земельних правовідносин. Вище зазначені дані свідчать про наявність організаційних та правових проблем розслідування злочинів у земельній сфері.

Кількість обвинувальних вироків в сфері земельних злочинів за 2013-2015 р.р.

Недосконалість (або в деяких випадках повна відсутність) нормативних актів, що регламентують кваліфікацію дій осіб за порушення земельного законодавства також ускладнює діяльність оперативних підрозділів. Вище вказане дозволяє посадовим особам органів влади маскувати свої дії під суспільно-корисні, приймаючи рішення колегіально, надаючи у власність земельні ділянки без дотримання відповідної процедури, змінюючи цільове призначення, обумовлюючи такі дії службовою необхідністю [3].

Однією із сприятливих умов для росту злочинності в земельній сфері та одночасно однією з проблем виявлення земельних злочинів на сьогодні є практично відсутність державного контролю у сфері використання та охорони земель. Постійне реформування державних органів виконавчої влади, що організовують та здійснюють державний нагляд (контроль) у частині дотримання земельного законодавства, використання та охорони земель спонукає до вчинення злочинів в цій сфері, а також до неефективної роботи цих органів. Крім того, злочинці є досить обізнаними та володіють значним арсеналом вмінь та навичок, які їм дозволяють оперативно протидіяти правоохоронцям.

Сприятливими умовами для вчинення земельних злочинів є недосконалість земельного законодавства, неефективна робота державних органів виконавчої влади, що організовують та здійснюють державний нагляд (контроль) у частині дотримання земельного законодавства, використання та охорони земель, корупція та відсутність прозорого ринку земель в Україні. До організаційних та правових проблем розслідування земельних злочинів слід віднести низький рівень професійної підготовки слідчих, який не дозволяє ефективно виявляти і документувати такі злочини, складність кваліфікації таких злочинів. Натомість знання особливостей виявлення злочинів надасть можливість працівникам правоохоронних органів визначити основні форми та способи вчинення злочинів у сфері земельних правовідносин, змоделювати злочинну поведінку осіб, які підозрюються у їх вчиненні, сформулювати порядок дій при фіксації злочинної діяльності.

ЛІТЕРАТУРА:

- 1.Звіт про результати роботи Державної інспекції сільського господарства України за 11 місяців 2015 року. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.disgu.gov.ua/index.php/dostup-do-publichnoi-informacii/zvity>
- 2.Єдиний державний реєстр судових рішень. [Електронний ресурс]. – <http://www.reyestr.court.gov.ua>.
- 3.Настенко А.В. Виявлення і розслідування підрозділами БОЗ МВС України одержання неправомірної вигоди службовими особами у сфері земельних правовідносин / А.В. Настенко // Право і безпека. – 2013. – № 3. – С. 95 – 99.

МОДЕЛИ ПРАВОВОГО РЕГУЛИРОВАНИЯ СЕЛЬСКОХОЗЯЙСТВЕННОЙ КООПЕРАЦИИ: ОПЫТ СТРАН ПОСТСОВЕТСКОГО ПРОСТРАНСТВА

Воронина Н.П.

Северо-Западный институт (филиал) Университета имени О.Е. Кутафина (МГЮА)

Анализ действующего законодательства, регулирующего создание и деятельность сельскохозяйственных кооперативов на правовом пространстве бывшего СССР, позволяет сделать вывод о трех сложившихся правовых моделях дифференцированного правового регулирования сельскохозяйственной кооперации.

Первая модель – общее правовое регулирование кооперации (или кооперативов) без учета отраслевых особенностей сельскохозяйственных кооперативов в виде отдельного нормативного правового акта. В качестве источника правового регулирования выступает кооперативных кодекс или закон о кооперации/ о кооперативах/ о кооперативных обществах/ о кооперативных товариществах. Данный подход наблюдается в Кыргызской Республике и Республике Таджикистан.

В Кыргызской Республике правовое положение всех кооперативов урегулировано Законом от 11 июня 2004 г. № 70 «О кооперативах».

В Республике Таджикистан до недавнего времени правовой статус производственных кооперативов определял Закон Республики Таджикистан от 2 декабря 2002 г. № 68 «О производственных кооперативах», а статус потребительских кооперативов – Закон Республики Таджикистан «О потребительской кооперации в Республике Таджикистан» от 13 марта 1992 г. Вместо них 22 июля 2013 г. был принят Закон Республики Таджикистан № 991 «О кооперативах». Кооперативы могут создаваться в форме коммерческих и некоммерческих организаций. Согласно ст. 4 кооперативы могут осуществлять деятельность в потребительской, производственной, строительной, жилищной, коммунальной сферах, в сферах переработки, сбыта продукции, снабжения, оказания услуг, торговли, сельского хозяйства, страхования, кредитования и в других сферах, не запрещенных законодательством Республики Таджикистан. При этом особенности кредитных кооперативов как небанковских кредитных организаций предусматриваются законодательством о банковской деятельности, страховых кооперативов – законом о страховании. Принятие специального закона о сельскохозяйственных кооперативах не планируется. Хотя в литературе обосновывается необходимость его принятия [1, с. 46].

Вторая модель - отдельное правовое регулирование различных видов кооперативов. Здесь источниками правового регулирования являются дифференцированные нормативные акты о кооперативах в зависимости либо от их вида (Молдова, Армения, Туркменистан, Россия), либо отраслевой принадлежности